29/09/2020

Ορθόδοξη θεολογία και «παραθεολογικοί ιοί»

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου

Ἡ ὀρθόδοξη θεολογία εἶναι ἡ ζωή καί ἡ διδασκαλία τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἄσαρκος Λόγος στήν Παλαιά Διαθήκη πού ἐσαρκώθη καί εἶναι ὁ Σεσαρκωμένος Λόγος στήν Καινή Διαθήκη καί τήν Ἐκκλησία, ἀπεκάλυψε στούς Προφῆτες, τούς Ἀποστόλους καί τούς Πατέρας διά μέσου τῶν αἰώνων ὅλες τίς ἀλήθειες γιά τόν Θεό καί τόν ἄνθρωπο καί πῶς μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νά ἑνωθῆ μέ Αὐτόν καί νά ζῆ αἰωνίως μαζί Του.

Αὐτή ἡ θεολογία, ὡς ἀποκάλυψη στούς ἁγίους διά μέσου τῶν αἰώνων εἶναι ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας καί ἡ ἀναπνοή της.

1. Lex credendi καί lex orandi

Ἡ ἀποκάλυψη αὐτή πού δόθηκε στούς Προφῆτες, τούς Ἀποστόλους καί τούς Πατέρας διά μέσου τῶν αἰώνων –κατά τήν ὁμολογία τοῦ Ἀδελφοθέου Ἰούδα «παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει» (Ἰούδα γ΄, 3)– καταγράφηκε στήν Ἁγία Γραφή καί τίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί στήν συνέχεια πέρασε μέσα στήν λατρεία τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι αὐτό πού γράφει ὁ π. Γεώργιος Φλωρόφσκι, τό lex credendi (νόμος πίστεως) καί τό lex orandi (νόμος προσευχῆς). Αὐτό σημαίνει ὅτι ὑπάρχει ἑνότητα καί σχέση μεταξύ τῶν ἀποφάσεων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί τῆς λατρείας τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, τόν 8ο αἰώνα μ.Χ., κατέγραψε τίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων σέ κείμενά του, ἰδιαιτέρως τό περίφημο κείμενο «Ἔκθεσις ἀκριβής τῆς ὀρθοδόξου πίστεως», καί ἀκόμη τίς πέρασε μέσα στήν ἱερά ὑμνογραφία τῆς Ἐκκλησίας, ὁπότε ὑπάρχει ἄριστος συνδυασμός καί μεγάλη ἑνότητα μεταξύ τοῦ lex credendi καί lex orandi.

Ἔτσι, ἡ θεολογία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι ἐγκεφαλική, ἀλλά εἶναι καρπός τῆς ἐμπειρίας τῶν Προφητῶν, τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Πατέρων, οἱ ὁποῖοι πέρασαν μέσα ἀπό τήν κάθαρση καί τόν φωτισμό τοῦ νοῦ στήν θεωρία-θεοπτία καί γνώρισαν τόν Θεό μέσα στήν δόξα Του, καί, ἐπομένως, ἀπέκτησαν κοινωνία μαζί Του.

Αὐτό σημαίνει ὅτι οἱ ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων πρέπει νά συνδυασθοῦν μέ τήν ὅλη ἡσυχαστική παράδοση, πού ἐξέφρασε ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς καί οἱ Φιλοκαλικοί Πατέρες μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Ἡ Ἐκκλησία δέν ὁμιλεῖ μόνον γιά τό τί εἶναι ὁ Θεός, ἀλλά καί τό πῶς θά γνωρίση κανείς τόν Θεό, δέν ὁμιλεῖ ἁπλῶς γιά τό τἰ εἶναι ἅγιος, ἀλλά καί πῶς θά γίνη κανείς ἅγιος. Αὐτό τό «τί» εἶναι οἱ ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀλλά τό «πῶς» εἶναι ὁ ὀρθόδοξος ἡσυχασμός. Ὁ συνδυασμός μεταξύ τοῦ «τί» καί τοῦ «πῶς» εἶναι ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας μας.

2. Ἡ παραθεολογία

Ἐκτός ἀπό τήν ὀρθόδοξη θεολογία, ἡ ὁποία ἀναδεικνύει ἁγίους, μέσα στούς αἰώνας παρατηρήθηκε καί μιά παραθεολογία, ἡ ὁποία διέσπασε τήν σχέση μεταξύ τοῦ lex credendi (νόμος τῆς πίστεως) καί τοῦ lex orandi (νόμος τῆς προσευχῆς-λατρείας).

Ἔτσι, μέσα στήν πορεία τῶν αἰώνων, ἄλλοτε ἀλλοιώθηκε τό lex credendi ἀποδεσμευόμενο ἀπό τό lex orandi καί ἄλλοτε ἀλλοιώθηκε τό lex orandi

ἀποδεσμευόμενο ἀπό τό lex credendi.

Ὁπότε, ἄλλοτε παρατηρήθηκε μιά παραθεολογία πού ἐκφράζεται μέσα ἀπό τήν φιλοσοφία, ὅπως εἶναι ἡ σχολαστική θεολογία, ἡ ὁποία παρέκαμψε τήν θεολογία τῶν Πατέρων ὡς κατώτερη ἀπό τήν φιλοσοφοῦσα θεολογία, καί ἄλλοτε ἐμφανίσθηκε μιά ἄλλη παραθεολογία πού ἐκφράσθηκε ὡς ἠθικισμός καί ἀποκοπή τῆς λατρείας τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τήν θεολογία τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Ἐπί πλέον ἡ ὀρθόδοξη θεολογία τῶν Προφητῶν, τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Πατέρων, διά μέσου τῶν αἰώνων, συνδέθηκε καί μέ μιά πολιτειοκρατία, ἡ ὁποία ἐκφράζεται μέ ἐξωτερικά νομικά σχήματα.

Βεβαίως, κανείς δέν μπορεῖ νά παραθεωρήση τούς νόμους τῆς Πολιτείας καί τούς Κανονισμούς, μέ τούς ὁποίους εἶναι ὑποχρεωμένη νά κινῆται ἐξωτερικά ἡ Ἐκκλησία, ἀλλά δέν εἶναι δυνατόν μέ αὐτά τά ἐξωτερικά νομικά σχήματα νά ἀλλοιώνεται ὁ πυρήνας τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας, γιατί αὐτό σαφῶς λέγεται πολιτειοκρατία.

Μπορεῖ ἡ Ἐκκλησία νά συμφωνῆ μέ τήν Πολιτεία γιά τόν τρόπο πού θά συνυπάρχουν καί οἱ δύο στήν κοινωνία, ἀλλά ἐσωτερικά ἡ Ἐκκλησία ἔχει τήν δική της ζωή, τήν δική της ἀναπνοή. Συμβαίνει ὅ,τι μέ τόν ἀνθρώπινο ὀργανισμό, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νά προσαρμόζεται στίς συνθῆκες τοῦ περιβάλλοντος καί νά τηρῆ τούς ἐξωτερικούς νόμους, ἀλλά ὅμως ἔχει ἕναν ἐσωτερικό δικό του ρυθμό.

Ὅ,τι γίνεται μέ τόν ἀνθρώπινο ὀργανισμό, γίνεται καί μέ τήν Ἐκκλησία, ὅπως ἐκφράσθηκε ἀπό τήν πρός Διόγνητον ἐπιστολή, πού εἶναι ἕνα κείμενο τοῦ 2ου αἰῶνος μ.Χ. Σύμφωνα μέ αὐτό, οἱ Χριστιανοί «πατρίδας οἰκοῦσι ἰδίας, ἀλλ’ ὡς πάροικοι· μετέχουσι πάντων ὡς πολῖται, καί πάνθ’ ὑπομένουσιν ὡς ξένοι· πᾶσα ξένη πατρίς ἐστίν αὐτῶν καί πᾶσα πατρίς ξένη». Καί συνεχίζει τό κείμενο ὅτι οἱ Χριστιανοί «ἐπί γῆς διατρίβουσιν, ἀλλ’ ἐν οὐρανῷ πολιτεύονται. Πείθονται τοῖς ὡρισμένοις νόμοις, καί τοῖς ἰδίοις βίοις νικῶσι τούς νόμους».

Τό περιεχόμενο αὐτοῦ τοῦ κειμένου εἶναι καταπληκτικό καί δείχνει πῶς ζοῦν οἱ Χριστιανοί μέσα στήν κοινωνία, πῶς συμμετέχουν σέ ὅλα τά κοινωνικά δρώμενα, ἀλλά ὁ νοῦς τους ἔχει ἄλλα ἐνδιαφέροντα. Εἶναι αὐτό πού ἐκφράζει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «Ἡμῶν γὰρ τό πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει» (Φιλιπ. γ΄, 20) καί «οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν» (Ἑβρ. ιγ΄, 14). Τό χαρακτηριστικό γνώρισμα τῶν ἁγίων εἶναι ὅτι δέν περιορίζονται στήν «μένουσαν πόλιν», ἀλλά ἀναζητοῦν τήν «μέλλουσαν».

Ἐάν οἱ Χριστιανοί, καί μάλιστα οἱ Ὀρθόδοξοι, δέν ζοῦν κατ’ αὐτόν τόν τρόπο, ἀλλά ἀναμειγνύουν τήν ὀρθόδοξη θεολογία μέ τήν φιλοσοφία, τήν κοινωνική ἠθική καί

τήν πολιτειοκρατία, τότε αὐτό λέγεται ἐκκοσμίκευση καί ἀλλοίωση τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας.

3. Κυκλοφοροῦν πολλοί «παραθεολογικοί ἰοί»

Πρίν μερικά χρόνια σχεδόν ἀπουσίαζαν οἱ ἀπόψεις Ἱεραρ-χῶν καί Κληρικῶν ἀπό τόν ἔντυπο τύπο, ἐννοῶ τίς Ἐφη-μερίδες καί τά Περιοδικά. Κάποτε-κάποτε δημοσιεύονταν ἄρθρα μερικῶν Μητροπολιτῶν γιά ἐπίκαιρα ἐκκλησιαστικά ζητήματα, ὅταν, βέβαια, ἐγ-κρίνονταν ἀπό τίς διευθύνσεις τῶν Ἐφημερίδων πανελλα-δικῆς ἐμβέ-λειας. Ἡ ἐκκλησιαστική ζωή ἐκινεῖτο μέσα στήν θεία Λει-τουργία καί τίς ἱερές Ἀκολουθίες, καί τά κηρύγματα πού ἀκού-γονταν ἀφοροῦσαν κυρίως τούς ἐκκλησιαζομένους.

Στίς ἡμέρες μας τά πράγματα ἄλλαξαν πρός τήν ἀντίθετη κατεύθυνση. Ἡ πληθώρα τῶν ἠλεκτρονικῶν μέσων ἐνημέρωσης (ἠλεκτρονικό ταχυδρομεῖο, ἱστοσελίδες, προσωπικές ἱστοσελίδες, διαδικτυακή τηλεόραση, μέσα κοινωνικῆς δικτύωσης κλπ) φέρνουν τόν λόγο κάθε Κληρικοῦ παντός βαθμοῦ, κάθε μονα-χοῦ καί λαϊκοῦ στήν ἐπικαιρότητα καί ὁ κάθε Χριστιανός ἔχει τήν δυνατότητα νά βλέπη εἰκόνες ἀπό κάθε Ἐνορία καί κάθε χωριό καί νά ἀκούη συγκροτημένο ἤ πρόχειρο λόγο μέ ποικίλες συν-θη-ματικές φράσεις ὅτι «ὁ Χριστός εἶναι Θεός», «ἡ Ἐκκλησία σώζει» κλπ.

Ἔτσι, φθάσαμε στό ἄλλο ἄκρο. Ἐνῶ προηγουμένως παρε-τη-ρεῖτο βραχυλογία ἤ καί ἀφωνία, τώρα παρατηρεῖται πολυλογία καί ἀλογία! Ὅλοι μιλοῦν γιά ὅλα, μερικοί μποροῦν νά παραπλανοῦν ὅλους ἤ τούς εὐπίστους, πολλοί συμμετέχουν σέ ἕνα παιχνίδι ἐντυ-πώσεων, κρίσεως καί κατα-κρίσεως, ἀλλά καί παρερμηνείας βιβλικῶν καί πατερικῶν κειμένων. Ἡ μυστική ζωή τῆς Ἐκκλησίας ἔγινε εἴδηση, ὁ εἰδικός λόγος σέ συγκεκριμένο ἐκκλησίασμα, ἔγινε λόγος παγκόσμιος, καί ὁ κάθε Κληρικός ξεπερνᾶ τά ὅρια τῆς Ἐπισκο-πῆς του καί τῆς Ἐνορίας του. Μᾶς κατέκλυσε μία κυριολεκτικῶς πανδημία λόγου!

Τό σημαντικότερο, ὅμως, εἶναι ὅτι ὁ ἐκκλησιαστικός λόγος ἔχει ἐκκοσμικευθῆ σέ μεγάλο βαθμό, οἱ ἐκκλησιαστικές συνει-δή-σεις ἔχουν ἀμβλυνθῆ, ἐπικρατεῖ μιά σύγχυση στόν ἐκκλησια-στικό καί θεολογικό λόγο, μεταφέρονται διάφοροι «παρα-θεολογικοί ἰοί», ἀφοῦ μερικοί χρησιμοποιοῦν ἀκόμη καί πατερικά κείμενα μέ στοχαστικές ἑρμηνεῖες πού τά ἀλλοιώνουν. Κυριο-λεκτικά ἐπικρατεῖ μιά παραθεολογική καί παρεκκλησιαστική πανδημία μέ ἐπικίνδυνους «παρα-θεολογικούς ἰούς».

Ὅπως οἱ ἰοί, καί ὁ κορωνοϊός, εἰσέρχονται μέσα στόν ὀργανισμό τοῦ ἀνθρώπου καί ἰδιαιτέρως μέσα στά κύτταρά του καί χρησιμοποιοῦν τήν δομή τῶν κυττάρων γιά

νά ἀναπτυχθοῦν, νά σκοτώσουν τά κύτταρα καί νά προσβάλουν τά ὄργανα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἔτσι λειτουργοῦν καί οἱ «παρεκκλησιαστικοί καί παραθεολογικοί ἰοί» μέσα στήν Ἐκκλησία.

Αὐτό σημαίνει ὅτι οἱ «ἰοί» αὐτοί χρησιμοποιοῦν τήν δομή τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς γιά νά μεταφέρουν τήν πνευματική ἀσθένεια στά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, καί ἔτσι δημιουργεῖται μεγάλο πρόβλημα. Πρόκειται γιά σκέψεις, ἰδέες, λόγια, πράξεις πού εἶναι ἀντίθετες μέ τό φρόνημα τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Πατέρων καί, φυσικά, τήν διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ.

Μοῦ λένε πολλοί ἄνθρωποι: «Τί εἶναι αὐτά πού ἀκούγονται ἀπό Κληρικούς καί θεολόγους; Γιατί ὑπάρχει τέτοια ἐκκλησιαστική καί θεολογική ἀντιφατικότητα καί σύγχυση; Ποιόν τελικά νά πιστεύσουμε;».

Νομίζω ὅτι τό πρόβλημα εἶναι πολύ βαθύτερο. Ἡ ἐλεύθερη καί ἀσύδοτη διακίνηση τοῦ λόγου ἔφερε στήν ἐπικαιρότητα τήν ἔκπτωση τοῦ ὀρθοδόξου ἐκκλησιαστικοῦ καί θεολογικοῦ λόγου, τήν «θεολογική φτώχεια» καί κυρίως τήν θεο-λο-γική σύγχυση, ἀλλά καί τήν φοβερή παρερμηνεία του.

Στίς ἡμέρες πού ζοῦμε ἔχουν γραφεῖ πάμπολλα κείμενα γιά τήν ἀντιμετώπιση τῆς πανδημίας τοῦ covid-19, ἀπό ἐκκλησιαστικῆς καί θεολογικῆς πλευρᾶς. Ὅμως, ἐκπλήττομαι ἀπό τά κηρύγματα καί ἀπό τά κεί-με-να τῶν Κληρικῶν ὅλων τῶν βαθμῶν, πού δείχνουν ὄχι ἁπλῶς μιά θεολογική φτώχεια, ἀλλά καί μιά ἀφέλεια μεγίστου βαθμοῦ, μιά θεολογική ἀπαιδευσία, καί θά ἔλεγα μιά θεολογική γύμνια, γιά νά ἐφαρμόζεται ὁ λόγος τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ὅτι οἱ ἄνθρωποι «τεχνολογοῦσι καί οὐ θεολογοῦσι».

Ἀλιεύω συχνά φράσεις ἀπό κείμενα πού δημοσιεύονται, οἱ ὁποῖες δείχνουν τήν θεολογική σύγχυση πού ἐπικρατεῖ στήν ἐκκλησιαστική μας ζωή. Ἀκόμη καί θεολόγοι ἑνός «ὑψηλοῦ ἐπιπέδου» στοχάζονται προκλητικά πάνω στά πατερικά κείμενα καί αὐθαιρετοῦν στά συμπεράσματά τους. Δέν κάνουν κειμενική ἀνάλυση τῶν Πατέρων, ἀλλά στοχαστικές εἰσπηδήσεις μέσα στό νόημα τῶν πατερικῶν κειμένων.

Θά μποροῦσα νά παρουσιάσω τά «μαργα-ριτάρια» αὐτά, ἀλλά δέν θά τό κάνω, γιατί, δυστυχῶς, οἱ περισσότεροι ἀφήνουν τήν οὐσία τοῦ θέματος καί ἀσχολοῦνται «ἐπί προσωπικοῦ», καί μάλιστα προσβάλλονται αὐτοί πού προσβάλ-λουν τήν Ὀρθόδοξη θεολογία μας.

Πολλές τέτοιες φράσεις προέρχονται ἀπό τήν σχολαστική θεολογία, τίς ποικίλες προτεσταντικές ἀπόψεις, τήν ρωσική θεολογία, τόν Διαφωτισμό, τόν ἄθεο ὑπαρξισμό, τόν γερμανικό ἰδεαλισμό, τίς ἀρχαῖες καί νεώτερες φιλοσοφίες, τήν

μεταπα-τε-ρική θεολογία, τήν σύγχρονη ὑπαρξιακή ψυχολογία κλπ. καί παρουσιάζονται ὡς ὀρθόδοξη θεολογία.

Καί ἀνα-στενάζω μέ πικρία: «Τόση ἄγνοια καί φτώχεια! Τόση σύγχυση καί ἀφέλεια! Πῶς εἶναι δυνατόν φράσεις πού ἐκφράζουν ἄλλες θεολογικές παραδόσεις νά χρησιμοποιοῦνται ἀπό λεγόμενους συντηρητικούς καί παραδοσιακούς Κληρικούς καί θεολόγους ὡς ὀρθόδοξες διδασκαλίες; Δέν ἔχουν συνείδηση τί λέγουν καί πράττουν; Δέν ἔχουν ἀνοίξει κάποια σοβαρά βιβλία γιά νά δοῦν τήν ἔννοια τοῦ λόγου πού χρησιμοποιοῦν;».

Ἡ Ὀρθόδοξη θεολογία, ὅπως προαναφέρθηκε, εἶναι σαφέστατη, ἐκφράζεται μέ καθαρό λόγο πού ἔχει καταγραφῆ στά Πρακτικά τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί εἶναι διατυπωμένη στούς ὕμνους τῆς λατρείας τῆς Ἐκκλησίας. Καί εἶναι λυπηρό αὐτό πού γίνεται σήμερα, νά συμμετέχουμε στήν λατρεία τῆς Ἐκκλησίας ἡ ὁποία μοσχομυρίζει ἀπό ὀρθόδοξη δογματική θεολογία, καί τό κήρυγμα στόν ἴδιο χῶρο νά ἀποτελῆ παραφωνία, ἀφοῦ εἶναι σχολαστικό, προτεσταν-τικό, ψυχολογικό, κοινωνιολογικό, μεταπατερικό καί τελικά μετα-ορ-θό-δοξο.

Καί ἐπειδή δέν διδάσκεται ὁ καθαρός θεολογικός ὀρθόδοξος λόγος, γι’ αὐτό καί ἐπικρατεῖ σύγχυση καί ὡς πρός τά κριτήρια τῆς θεολογίας. Οἱ Χριστιανοί δέν μποροῦν νά διακρίνουν τό ὀρθόδοξο ἀπό τό αἱρετικό, τό ἐκκλησιαστικό ἀπό τό παρεκκλησιαστικό, τό θεολο-γικό ἀπό τό ψυχολογικό.

Ἔλεγε ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης ὅτι ἀκούει κανείς ἕναν λόγο ἀπό ὀρθόδοξο Κληρικό καί θεολόγο καί σκέπτεσαι: Ἀπό ποῦ κόλλησε αὐτόν τόν «παραθεολογικό ἰό»; Ἔπειτα ἰχνηλατεῖ τούς ἀνθρώ-πους μέ τούς ὁποίους συναναστρέφεται καί καταλαβαίνει ἀπό ποῦ κόλλησε αὐτόν τόν «παραθεολογικό ἰό». Τόν κόλλησε ἀπό κάποιον Καθη-γητή θεολογίας, ἐκεῖνος ἀπό κάποιον Καθηγητή τοῦ ἐξωτερικοῦ ἤ τοῦ ἐσωτερικοῦ. Καί μεταφέρεται αὐτή ἡ παρεκκλησιαστική καί παραθεολογική πανδημία στούς κόλπους τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

4. Τί δέον γενέσθαι

Τό ἐρώτημα εἶναι τί πρέπει νά γίνη σέ τέτοιες περιπτώσεις σάν αὐτές πού συμβαίνουν στίς ἡμέρες μας, πού ὁ καθένας αὐτοσχεδιάζει, πού Κληρικοί εἴτε φανατίζονται εἴτε ἐλευθεριάζουν, πού μοντέρνοι Κληρικοί λειτουργοῦν σάν Προτεστάντες ψυχολόγοι, ἀλλά συγχρόνως ἀναμειγνύουν τό Γεροντικό μέ τά πάθη τους, τόν ἅγιο Πορφύριο μέ τόν ἐμπαθῆ ἑαυτό τους. Καί ὄχι μόνον αὐτοσχεδιάζουν θεολογικά, ἀλλά καί αὐτοαποσχηματίζονται καί καυχῶνται γι’ αὐτό, σάν νά εἶναι μιά θαρραλέα πράξη, σάν νά εἶναι ἕνας ἄλλος δρόμος πρός τό Φῶς, χωρίς νά ξέρουν τί εἶναι ρασοφορία, τί εἶναι μοναχός, τί εἶναι ἱερωσύνη, τί εἶναι θεολογία,

ὄχι ἀπό πολιτειοκρατικῆς ἀπόψεως, ἀλλά ἀπό καθαρά ὀρθοδόξου προοπτικῆς.

Ὅμως, τί πρέπει νά γίνη, ὅταν παρερμηνεύονται κείμενα τῶν ἁγίων Πατέρων καί μεταφέρονται στήν σημερινή ἐποχή μέ ἄλλο νόημα καί ἄλλη προοπτική;

Νομίζω, αὐτήν τήν ἐποχή, τήν δύσκολη καί ἐπικίνδυνη, πού ψευτοδιδάσκαλοι παραπλανοῦν τά πρόβατα τοῦ Χριστοῦ, χρειάζεται νά μελετᾶμε τήν καθαρή θεολογία τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί τῶν Φιλοκαλικῶν Πατέρων μας. Οἱ Οἰκουμενικές Σύνοδοι δείχνουν τά ὅρια τοῦ «ὀρθοδόξως θεολογεῖν», καί οἱ Φιλοκαλικοί Πατέρες καθορίζουν τίς καθαρές προϋποθέσεις τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας.

Καί, βεβαίως, πρέπει νά ὑπακούουμε στήν φωνή τῆς Ἐκ-κλη-σίας, ὅπως ἐκφράζεται ἀπό τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος παρατηρεῖ: «Μή τοίνυν, τῶν τελειοτέρων ἐπανατρέχωμεν, μηδέ ἡμέρας καί καιρούς καί ἐνιαυτούς παρατη-ρῶμεν, ἀλλά πανταχοῦ τῇ Ἐκκλησίᾳ μετ’ ἀκριβείας ἐπώμεθα, τήν ἀγάπην καί τήν εἰρήνην προτιμῶντες ἁπάντων. Εἰ γάρ καί ἐσφάλλετο ἡ Ἐκκλησία, οὐ τοσοῦτον κατόρθωμα ἀπό τῆς τῶν χρόνων ἀκριβείας ἦν, ὅσον ἔγκλημα ἀπό τῆς διαιρέσεως καί τοῦ σχίσματος τούτου».

Γενικά, πρέπει νά ἀκολουθοῦμε τίς ἀποφάσεις τῆς Ἐκκλησίας, προτιμώντας ἀπό ὅλα τήν ἀγάπη καί τήν εἰρήνη, ὥστε νά ἀποφεύγονται οἱ διακρίσεις καί τά σχίσματα.

Ἔχουμε, λοιπόν, τήν Ἐκκλησία στήν ὁποία θά κάνουμε ὑπακοή, καί δέν θά ἀκοῦμε κάθε Κληρικό, θεολόγο, διδάσκαλο πού εἰσάγει στήν ἁγία μας Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ξένες παραδόσεις, ξένα ἤθη, ξένες διδασκαλίες, ἀτομικές ἑρμηνεῖες, ξένους καί ἐπικίνδυνους «παρεκκλησιαστικούς καί παραθεολογικούς ἰούς».

Τελικά, ἡ σωτηρία μας εἶναι τόσο μεγάλη πού δέν μποροῦμε νά τήν ἐμπιστευθοῦμε στόν καθένα μέ τίς ὁποιεσδήποτε αὐταπάτες του καί μέ τήν θεολογική του ἀνεπάρκεια πού παρουσιάζεται ὡς αὐθεντία.